

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 275

van **KARL VANLOUWE**

datum: 24 maart 2022

aan **JAN JAMBON**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

Brexit - Maatregelen voor getroffen bedrijven

Op 18 maart 2022 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan een pakket maatregelen met betrekking tot het internationaal ondernemen ten behoeve van de door de Brexit getroffen bedrijven. Eind 2020 was reeds een plan van 30 miljoen euro goedgekeurd maar door de vastlegging van de voorwaarden door de Europese Commissie voor de projecten die gefinancierd worden binnen de BAR (Brexit Adjustment Reserve), is een aanpassing nodig.

Het actieplan bevat maatregelen verdeeld over vijf actielijnen, goed voor 30 miljoen euro, die de komende 2 jaar uitgevoerd moeten worden. Het gaat om subsidies voor bijzondere exportsteun en het starterspakket internationalisering, de kostenverlaging voor deelname aan acties van Flanders Investment & Trade (FIT), het versterken van acties voor extra investeringsleads, extra ondersteunende maatregelen voor zwaar getroffen bedrijven en voor het versterken van acties met een culturele omkadering.

1. Welke voorwaarden van de Europese Commissie van 12 oktober 2021 nopen tot wijziging van het FIT-plan? Welke wijzigingen zijn nodig en worden genomen t.o.v. het initiële plan? Wat is de impact van de EU-criteria op de lopende maatregelen?
2. Welke zaken uit het initiële plan kunnen niet (meer) worden uitgevoerd in het kader/onder financiering van de BAR? Op welke manier of met welke financiering wordt dit opgevangen?
3. In welke mate is er sprake van impact van corona op de uitrol van de acties van FIT in het kader van het plan? Wat naar de toekomst?
4. Kan de minister een korte toelichting geven bij de inhoudelijke maatregelen? Wat liep al en wat wordt verlengd richting 2022-2023? Graag een toelichting bij de uitrol, timing enzovoort.
5. Met betrekking de voorgestelde maatregelen volgende concrete vragen.
 - a) Werden in 2021 en 2022 al oproepen rond de zogenaamde Starterspakketten Internationalisering en Bijzondere Exportsteun Brexit gedaan? Wat is in 2022 gepland? Op welke manier wil men een grotere groep bedrijven bereiken?
 - b) Wat betreft de bijzondere acties voor harder getroffen bedrijven en sectoren.
 - i. Over welke sectoren spreken we? Wat zijn de structurele partners daar?
 - ii. Aan welke soort acties denkt FIT en zijn hier al concrete stappen gezet?
 - iii. Wat zijn de plannen inzake communicatie voor 2022? Wat wordt bedoeld met 'permanente basis'?

- iv. Kan de minister de actie 'extra werkruimte in het VK' toelichten?
- c) Wat betreft het versterken van acties voor lead generation.
 - i. Welke soort acties wil men uitbesteden en aan welke gespecialiseerde organisatoren denkt men?
 - ii. Voor welke sectoren worden benchmark-analyses opgestart? Waar ligt de focus van de analyses?
 - iii. Wat bedoelt men met 'weerwerk bieden' en waaruit kan dat bestaan? Wat is hier al concreet?
 - iv. Kan er specifiek toelichting gegeven worden bij de uitbouw van de Start-Up Invest-teams? Wanneer zouden ze operationeel zijn?
 - v. Wat wordt begrepen onder het concept 'landingsprogramma's' en wat is de finaliteit? Wat is concreet gepland voor 2022 en 2023?
- d) Voor culturele omkadering wordt een half miljoen gereserveerd.
Wat ligt vandaag op tafel voor de komende maanden?
- e) Graag toelichting bij de aanpak van de vier Brexit support offices die gepland zijn? Gaat het om fysieke kantoren? Wat is het concept en aanpak en wanneer zouden ze operationeel moeten zijn?
- 6. Op welke manier worden de maatregelen en de uitrol ervan opgevolgd en gecontroleerd?

JAN JAMBON

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

ANTWOORD

op vraag nr. 275 van 24 maart 2022

van **KARL VANLOUWE**

1. De nota aan de Vlaamse Regering van 18 december 2020¹ werd opgesteld ver voor de definitieve goedkeuring van het Brexit Adjustment Reserve (BAR). Initieel opperde men reeds dat een 'negatieve Brexitimpact' nodig is om in aanmerking te komen voor BAR-financiering. De Europese Commissie omschreef echter aanvankelijk niet in detail hoe men een dergelijke negatieve Brexitimpact dan wel moest duiden.

Pas na de goedkeuring van de definitieve tekst over de BAR-maatregelen, omschreef het Directoraat-Generaal voor Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling (DG Regio), de beheerder van het BAR, met mondjesmaat hoe men deze negatieve Brexitimpact dient te begrijpen. Op basis van concrete vragen, onder meer vanuit Vlaanderen, voerde DG Regio steeds concretere elementen aan.

De vernieuwde nota aan de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 omschrijft de maatregelen die FIT wenst op te zetten in verband met internationaal ondernemen ten behoeve van Brexitgeïmpacteerde bedrijven, gefinancierd uit het Brexit Adjustment Reserve (BAR) en rekening houdend met de voorwaarden die de Europese Commissie oplegt aan de betrokken maatregelen.

2. De nieuwe zienswijze omhelst dat de negatieve Brexitimpact niet geïnterpreteerd of bewezen mag worden op macro-economisch niveau. De negatieve invloed van Brexit op Vlaanderen is dus geen valide argument. Evenmin mag men op sectoraal niveau argumenteren. Ook de negatieve Brexitimpact op pakweg de Vlaamse textielindustrie wordt dus niet aanvaard. Ieder bedrijf moet individueel kunnen aantonen negatief geïmpacteerd te zijn door Brexit. De acties vanuit het initiële plan worden daardoor minder breed uitgerold dan oorspronkelijk gedacht. Bijgevolg zet men in op extra maatregelen en acties om de kleinere groep aan getroffen bedrijven meer kansen te geven om de negatieve impact te counteren. Deze nieuwe aanpassingen werden bewust binnen hetzelfde financieel kader opgesteld.
3. Het is ontegensprekelijk zo dat Brexit en corona een verstrengeld en wederzijds versterkend effect hadden op de economische activiteit in Vlaanderen, Europa en de wereld. De beperking van de wereldwijde mobiliteit, de logistieke problemen en de stijgende prijzen voor grondstoffen en onderdelen vormden de wereldeconomie om tot een complexe en vrij onvoorspelbare omgeving. Vlaanderen moet zijn bedrijven snel opnieuw internationaal op de rails zetten en internationale ondernemingen opnieuw hun weg laten vinden naar Vlaanderen. De resultaten voor 2021 waren, zowel voor export en buitenlandse investeringen, bemoedigend. De oorlog in Oekraïne maakt de situatie echter opnieuw onzeker en instabiel. Zowel onzekerheid als instabiliteit draagt traditioneel negatief bij tot de groei van de wereldeconomie. Verdere inspanningen zijn nodig om onze bedrijven te ondersteunen bij hun internationale expansie.

¹ Maatregelen met betrekking tot het internationaal ondernemen ten behoeve van de door de Brexit geïmpacteerde bedrijven in het kader van het Relanceplan: Vlaamse Veerkracht. Beschikbaar via <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5FDE012D6B34EF0008000F52>.

4. Ten eerste zijn er de subsidiemaatregelen. Zowel de 'bijzondere exportsteun Brexit' als de 'starterspakketten internationalisering' bestonden al en blijven grotendeels behouden. Wel werden ze duidelijker georiënteerd richting 'bewezen door Brexit geïmpacteerd'. Om de (toegenomen) administratieve bewijslast voor de bedrijven tot een minimum te herleiden, wordt geïnvesteerd in een gebruiksvriendelijke IT-toepassing. Twee extra controleurs moeten er bovendien voor zorgen dat de toegewezen bedragen rechtmatig en correct zijn, zodat dit op termijn niet kan leiden tot terugvorderingen vanuit DG Regio.

Ten tweede is er de kostenverlaging voor deelname aan FIT-acties. Ook dit bestond reeds, maar de kostenverlaging werd op onderstaande vier manieren geüpdatet.

- o Ze werd uitgebreid van beursdeelnames naar alle FIT-acties. Dus ook naar missies, trefdagen, werkbezoeken, etc.
- o Het aantal acties gericht op het Verenigd Koninkrijk wordt in 2022 en 2023 in belangrijke mate uitgebreid. FIT werft hiervoor extra medewerkers aan. Dit gebeurt zowel in het VK, waar extra handen nodig zijn om alles correct uit te voeren, als in Brussel, waar we onze bedrijven motiveren tot deelname. Ook werken we samen met onze structurele partners.
- o Door de slinkende Britse markt is wereldwijd een diversificatie van de export nodig. DG Regio staat toe om een deel van de kosten van deelname aan een wereldbeurs, onder bepaalde voorwaarden, als Brexitgerelateerd te beschouwen.
- o Extra externe ondersteuning van de Brexit helpdesk bij bijzonder complexe specifieke vragen.

Ten derde werd zowel de ondersteuning van *lead generation* als de inzet van culturele ondersteuning bij de economische acties eveneens aangepast aan de engere interpretatie van de inzetbaarheid van de BAR-middelen. Tot slot is er de introductie van *Brexit Support Offices*, dat is nieuw.

5. a) Het Besluit van de Vlaamse Regering tot 'vaststelling van de voorwaarden en de regels voor de toekenning van subsidies in de vorm van Bijzondere Exportsteun en Starterspakketten Internationalisering voor activiteiten ter bevordering van het internationaal ondernemen'² werd goedgekeurd op 4 september 2020. Belangrijk is dat de doelgroepen van beide steunmaatregelen totaal verschillend zijn. De 'starterspakketten internationalisering' richten zich op jonge, innovatieve en startende exporteurs, terwijl de 'bijzondere exportsteun Brexit' eerder focust op volwassen bedrijven die een negatieve Brexitimpact ondervinden.

FIT lanceert sinds het najaar 2020 oproepen voor starterspakketten internationalisering. Ondertussen werden vijf oproepen in de markt gezet: twee in het najaar 2020, een voorjaars- en een najaarscall in 2021 en nu een voorjaarsoproep in februari en maart 2022. Deze vijf oproepen totaliseerden 851 geldige kandidaturen. De kandidaturen voor de voorjaarsoproep 2022 dienen nog gescreend en beslist. Tijdens de eerste vier oproepen werden in totaal 653 geldige kandidaturen ingediend, waarvan men er 433 batig rangschikte. 220 kandidaturen werden niet weerhouden. De batig gerangschikte kandidaten ontvangen een forfaitaire subsidie van 7000 euro, breed in te zetten voor internationalisering, aangevuld met een beperkt coachings- en begeleidingsluik via de adviseurs internationaal ondernemen van FIT. Het is duidelijk dat deze starterspakketten internationalisering, omwille van hun flexibiliteit en laagdrempeligheid, op veel belangstelling kunnen rekenen vanuit het bedrijfsleven.

² Beschikbaar via:

<https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/sites/trade/files/VR%202020%200409%20OC.%20Corona%20starters%20FIT%20-%202020%20BVR.pdf>.

Aangaande de bijzondere exportsteun Brexit werden na een eerste call, lopende van 8 februari 2021 tot 31 maart 2021, 134 steunaanvragen goedgekeurd. Een tweede call liep van 15 juni 2021 tot 27 augustus 2021 en resulteerde in 39 goedgekeurde steunaanvragen. Een derde oproep liep van 27 september 2021 tot 12 november 2021. Hier werden negentien steunaanvragen gehonoreerd. In totaal werden er dus 192 dossiers 'bijzondere exportsteun Brexit' goedgekeurd, elk voor een forfaitair subsidiebedrag van 10.000 euro. Daarnaast konden ook een aantal dossiers die ingediend werden binnen het generieke subsidiekader, bijvoorbeeld voor internationale beurzen of prospectiereizen, toegewezen worden aan het BAR. Hierdoor staat de teller momenteel op circa twee miljoen euro toegekende Brexitsubsidies. In afwachting van inhoudelijke bijstellingen rond de bijzondere exportsteun Brexit staan er momenteel twee nieuwe oproepen ingepland. De eerst loopt van 19 april tot 13 mei 2022, de tweede loopt tijdens de FIT-exportbeurs, midden juni.

- b) i. Op vandaag zijn de meest getroffen sectoren: textiel, bepaalde soorten voeding en logistiek. De betrokken structurele partners zijn Fedustria, Fevia en VIL, VOKA en Unizo.
 - ii. Het gaat hier vooral over samenwerking om doelgerichte acties te organiseren voor de betrokken sectoren, dit in verschillende minder vaak bezochte delen van het VK. FIT maakt een communicatieplan op, vertrekkende vanuit de boodschappen opgesteld n.a.v. van de prinselijke missie naar het VK van 9 tot 12 mei 2022. Dit plan vormt het raamwerk voor de communicatie-aanpak van FIT op middellange termijn. Nadien werkt men dit verder uit en past men dit toe n.a.v. de verschillende acties die volgen na de prinselijke missie, in de loop van 2022 en 2023 (de BAR-periode).
 - iii. De eerste communicatie-actie wordt eveneens geconcentreerd rond de prinselijke missie naar het VK. Deze missie vormt de basis voor een 'permanente' stroom aan informatieverspreiding en communicatie naar specifieke doelgroepen en media. 'Op permanente basis' impliceert een voortdurende, gevarieerde stroom aan informatie over acties, potentiële samenwerkingen, opportuniteiten, innovatieve doorbraken etc. Dit in de klassieke geschreven pers, maar ook op social media en bovendien langs beide kanten van het kanaal. Zo blijft Brexit, de ondersteunende maatregelen en acties, maar ook de wijzigende omstandigheden in het werkveld, binnen het gezichtsveld van onze bedrijven en hun Britse partners.
 - iv. In het VK worden zes extra personen aangeworven. Het is helaas fysiek onmogelijk hen te laten werken binnen de muren van het Vlaams Huis in Londen. Daarom wordt in de directe omgeving op *Cavendish Square* een extra ruimte gehuurd. Zo hebben deze nieuwe medewerkers een aangepaste werkruimte.
- c) i. Al in het Corona Exit-plan van FIT (medio 2020) staat de noodzaak vermeld om tijdens de Brexit- en coronacrisis de slagkracht van *lead generation* uit te breiden met de diensten van gespecialiseerde tussenpersonen, de zogenaamde *lead generators*. Het gaat om een gevarieerd aanbod van consultants, zakenadvocaten, financiële experts, data-analisten etc. die thuis zijn in de wereld van het internationaal ondernemen. Bovenal blijken zij in een vroeger dan gebruikelijk stadium op de hoogte van de internationale expansieplannen van ondernemingen.
 - ii. De benchmark-analyses onderzoeken de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als investeringslocatie voor buitenlandse bedrijven, dit gebeurt door het in kaart brengen van sterktes en zwaktes. Vervolgens worden deze vergeleken met concurrerende landen. Het doel is om het aanbod en de impact van Vlaanderen als investeringslocatie voor buitenlandse investeerders te kunnen meten met deze referentie-locaties. Dit moet ten eerste resulteren in de definiëring van *key decision* criteria voor investeerders. Op elk criterium wordt de score van

Vlaanderen aangeduid t.o.v. onze directe concurrenten. Ten tweede moet dit leiden tot positionering van Vlaanderen t.o.v. haar directe concurrenten voor elk *key decision* criterium. Tot slot moet het resulteren in identificatie en prioritering van verbetertrajecten. Voor dit alles werden geen specifieke sectoren naar voor geschoven. Er wordt gewerkt met klantendoelgroepen, zoals starters, aanbieders van producten, aanbieders van diensten, O&O-aanbieders, logistieke dienstverleners etc.

- iii. Op basis van de analyses zullen er verbetertrajecten opgezet worden om bepaalde klantengroepen een volledig servicepakket aan te bieden, zodat zij een investering eerder in Vlaanderen zullen uitvoeren dan in de ons omringende landen en regio's.
 - iv. Zoals reeds aangegeven, zijn starters een specifieke klantendoelgroep. Dit betekent dat we voor deze doelgroep van minder ervaren investeerders een aangepast begeleidingstraject voorzien waarbij zij meer begeleid worden bij hun vaak eerste investering buiten het eigen land. Het VK is sinds lang een broeihaard van dynamische starters. Een specifieke aanpak van de Britse markt van start-up en scale-up is een veelbelovende focus binnen deze klantendoelgroep.
 - v. FIT wil starters door extra services en zorgen opvangen (doen landen) en zo beter wapenen voor duurzame groei vanuit Vlaanderen naar de rest van Europa.
- d) Het half miljoen euro uit het huidige plan is een vierde van wat in het eerste plan voorzien was. De beperktere interpretatie van wat onder BAR toegekend kan worden, leidde tot een belangrijke reductie van deze kostenpost. De doelstelling blijft evenwel ongewijzigd: culturele omkadering geeft extra kracht en uitstraling aan het zakelijke en economische luik van een missie of actie. De eerste concrete omkaderingsactie wordt gelinkt aan de prinselijke missie naar het VK. Na dit proefstuk wordt, in 2022 en 2023, verder gewerkt om de geplande opvolgacties (uit de nieuwe nota van 18 maart 2022) eveneens cultureel te omkaderen.
- e) Het doel van de *Brexit Support Offices* is om een sterkere vinger aan de pols te houden van de relevante wijzigingen die zich voordoen op economisch, juridisch, administratief en douane-technisch vlak in het VK. Het is inderdaad de bedoeling om te werken met een vaste fysieke aanwezigheid in Londen, Edinburgh, Belfast en een tweede Engelse stad. Weliswaar niet overal in eigen beheer.
- De Brexit Support Office zal informeren, adviseren en begeleiden over specifieke juridisch-technische en economische materies in de betrokken sub-regio in het VK. Dit moet de informatieverstrekking naar onze bedrijven naar een hoger niveau tillen en hen een concurrentieel voordeel bieden. Deze extra informatieverspreiding maakt dan ook deel uit van de 'permanente stroom' communicatie richting het Vlaams bedrijfsleven. Net als de advisering en begeleiding ter plaatse.
6. De maatregelen uit de vernieuwde nota maken net als de betrokken BAR-middelen integraal deel uit van het Vlaams Relanceplan en worden als 'VV108' door de Vlaamse regering meegenomen in de Relancerapportering. Er is binnen FIT ook een interne projectgroep die de uitvoering van deze plannen regelmatig en nauwgezet opvolgt en nauwe contacten onderhoudt met het beheerorgaan dat de BAR-middelen op Vlaams niveau beheert.